

NNS förstudie om samverkan 2023/24

- ansökan om stöd till förstudie PO A1 (23-023) för utvecklad samverkan mellan myndigheter och organisationer inom kompetensförsörjning och livslångt lärande samt social hållbarhet

I det här dokumentet samlar vi underlag och skriver ett utkast till ansökan om förstudie 23-023. Idén är att bygga vidare på det som gjorts i *Välfärd i samverkan* sedan 2019 och samarbetet med *Mötesplats social innovation (MSI)*. Målet är att bidra till att utforska samverkan, bidra till arbetet med kompetensförsörjning och livslångt lärande samt social hållbarhet samtidigt som studien ger möjlighet att stärka NNS och vår medverkan i MSIs arbete att fullfölja EU-kommissionens uppdrag att få till ett nationellt kompetenscenter/ekosystem för social innovation.

Tillsammans tar vi nu steget vidare i vår strävan att fler ska få chans till egen försörjning och att vi tillsammans når ett mer inkluderande samhälle.

Övergripande information

1.1 Organisationsnummer

802420-2502

1.2 Namn på projektet

NNS förstudie om samverkan 2023/24

1.3 Namn på arbetsställe/enhet som ansvarar för projektet

Nationella Nätverket för Samordningsförbund

1.4 Startdatum

2023-10-02

1.5 Slutdatum

2024-10-01

1.6 Typ av adress

Nationella nätverket för samordningsförbund, C/O Samordningsförbundet Centrala Östergötland, Platensgatan 5A 582 20 Linköping

1.7 Kontotyp

Bankgiro 5039-1135

1.8 Regioner

Alla

Problemformulering

2.1 Beskriv det problem som projektet vill lösa.

Nationella nätverket för samordningsförbund (NNS) delar den bild som beskrivs i utlysningen 23-023 och ansöker härmed om stöd till att genomföra en förstudie med syftet att utforska följande problem:

- Specialiseringen och fokus på systemets effektivitet, samt ett allt mer rättsorienterat synsätt inom svensk välfärd har lett till bristande helhetssyn och därmed val av både metoder, krav, kontroll och organisering som ej möter de behov som finns hos den enskilde, varken personal eller den som står i behov av samhällets tjänster. Något som i sin tur påverkar kvaliteten i våra välfärdstjänster, orsakar lidande och kostar mer för samhället. En utveckling som sätter hinder för de politiska visionerna om att säkerställa kompetensförsörjning och livslångt lärande samt social hållbarhet.

Genom att undersöka hur:

- lagen om finansiell samordning (2003:1210), de 72 samordningsförbunden i landet (sammantaget kallat Finsam) och de cirka 750 Mkr som tilldelas varje år, bättre kan användas för att hantera och bidra till att möta de behov och utmaningar som beskrivs i utlysningen 23-023,

- vi når en mer konstruktiv dialog, kunskaps- och metodutveckling samt uppbyggnad av stabila nätverk/infrastruktur för samverkan och,

- kan samhällets aktörer gå från ord till handling i sin strävan att uppnå den förmåga som Samverkansutredningen år 2000 beskrev på följande sätt;

"Samverkan är inte ett tillstånd som går att uppnå vid ett givet tillfälle utan en levande process som varje dag måste erövrats, etableras och ständigt underhållas"
(Samverkansutredningens betänkande SOU 2000:114)?

Med andra ord önskar NNS kunna genomföra denna förstudie med utgångspunkt från arbetet att bättre uppfylla Finsamlagens intention samt bidra till ökad förmåga till samverkan i allmänhet genom att förstå och bygga färdighet för att få till starka länkar i den cirkulära kedjan mellan:

- **värdeskapande och holistisk kunskapsutveckling** som skapar möjlighet att erbjuda,
- **gemensam kompetensspridning** vilket ger förutsättningar till,
- **användardriven och samskapad tillämpning**, som i sin tur ger möjlighet till ny kunskapsutveckling och så vidare

Så länge som personer fortsätter vittna om att de går vilse i systemet (Altemark och Dahlstedt 2022) eller som Inspektionen för socialförsäkringen skriver i sin senaste rapport till regeringen (ISF 2023:2), att det finns människor som upplever samhällets tjänster som inhumana, finns all anledning till fortsatt ansträngning att söka förbättring och nya perspektiv

på hur svensk välfärd kan utvecklas och förtroendet återvinnas i en snar framtid. Samtidigt behövs en mer dynamisk diskurs om samverkan som lösningen till dessa komplexa frågor, så att exempelvis Samordningsförbunden kan nyttjas på ett mer innovativt vis och inte fastna i myter om samordningens odelade nytta eller projektorganisering som visserligen ger goda resultat i sig, men som näst intill aldrig påverkar ordinarie strukturer och arbetssätt och därmed endast når ett fåtal (Andersson 2016).

I utlysningen beskrivs tre spår för de förstudier som är tänkt att finansieras. NNS väljer spår tre där både en modell/färdplan för utvecklad strategisk samverkan inom ramen för finansiell samordning och grundarbetet för hur en eller flera framtida ansökning/ar för utvecklad strategisk samverkan skulle kunna se ut, för att Samordningsförbunden på bästa sätt ska kunna bidra inom de prioriterade områdena kompetensförsörjning och livslångt lärande samt social hållbarhet.

Lägg därtill att NNS, som part i det pågående arbetet att utforska förutsättningarna för ett nationellt kunskapscentrum för social innovation, tänker sig att denna förstudie kan bidra till att tydliggöra hur kopplingar mellan ESF, Finsam, våra lärosäten såsom exempelvis MSI Malmö universitet, Helix vid Linköpings universitet och Samhällsnytta AB vid CTF Karlstad universitet samt en rad andra samhällsaktörer, civilsamhället och från det privata skulle kunna ta form.

Referenser:

- Altemark och Dahlstedt (2022). Bortom systemskiftet: mot en ny gemenskap. Verbal förlag
- ISF rapport 2023:2 (2023). Samordnat stöd gör skillnad - en analys av effekterna av samordningsförbundens verksamhet på individnivå
- Andersson J. (2016). Locked in collaboration. Göteborgs universitet

2.2 Beskriv de huvudsakliga orsakerna till problemet.

Orsakerna till specialisering och ett alltför stort fokus på systemets effektivitet, rättsorienteringen och den bristande helhetssynen etc., har förstås många bottnar. I detta avsnitt ger NNS en översiktlig bild av några av de röster som hörs inom forskarvärlden idag.

Historiskt har svensk välfärd lyfts fram som en förebild i världen. Ett renommé som vuxit sig starkt efter decennier av samhällsbyggnad där jämlikhet, solidaritet, trygghet, jämställdhet, tillgänglighet och säkerhet för alla fått stå i centrum. Vår kompetens och förmåga har också utvecklats på ett fantastiskt sätt de senaste hundra åren. Majoriteten av de som söker samhällets tjänster får det som de efterfrågar på ett relativt smidigt och enkelt sätt.

Samtidigt händer det, att vi möts av berättelser från människor som på olika sätt upplevt att de gått vilse eller rentav farit illa av våra samhällstjänster. Välfärden kritiserar för att inte vara anpassad till det postindustriella samhällets förändrade behov och förutsättningar (Esping-Andersson 2000, och Hjern 2007). Enligt Calmfors och Bergström (2018) är förtroendet för våra olika samhällstjänster, som syftar till att exempelvis hjälpa människor att nå arbete, rekordlångt. Inte sällan på grund av bristande samordning och samverkan mellan olika specialistfunktioner och myndigheter. Faktorerna bakom är många. Åldrande

befolkning, växande sociala klyftor, förändringar i familjestruktur samt olika konsekvenser av migration, globalisering och teknisk utveckling är några exempel. (Axelsson och Bihari Axelsson 2013)

I sin bok, *Bortom systemskiftet mot en ny gemenskap* (Altermark och Dahlstedt 2022) skriver redaktörerna tillsammans med ett trettiotal andra forskare om den kraftfulla systemförändring som svensk välfärd genomgått under de senaste 35-40 åren. Ord som effektivisering, besparingar, rationalitet, privatisering, marknadskrafter och New public management återkommer om och om igen som beskrivningar och del av problematiken. Resurserna från stat och kommun för att hantera vård och omsorg liksom arbetsmarknadsåtgärder i strävan att hålla en hög sysselsättningsgrad samt uppnå ett jämlikt samhälle har enligt författarna konstant minskat. Samtidigt har retoriken om hur viktigt det är att försvara den svenska välfärden och att låta alla vara med fortsatt. En ekvation som inte går ihop, vilket både de berörda målgrupperna och de som arbetar i systemet fått känna effekterna av.

Offentliga myndigheter och andra inblandade aktörer sägs ha en bristande helhetssyn. Enligt många kritiker är det därför nödvändigt att utveckla samverkan mellan olika organisationer och professioner som är verksamma inom välfärdssystemet. Samverkan har i detta sammanhang beskrivits som "välfärdsstatens nya arbetsform" (Danemark och Kullberg 1999)

2015 skrev Roland Paulsen i boken, *Vi bara lyder*, dels utifrån sina egna erfarenheter som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen och dels utifrån iakttagelser bland de anställda på samma myndighet, om hur han hamnar i gräl med handläggare om åtgärdernas meningsslöshet och ser personal som vantrivs i det byråkratiska ekorrhjul som omger dem. En skarp genomlysning av en av den tidens minst omtyckta myndigheter, Arbetsförmedlingen, där tjänstepersonerna enligt Paulsen trots upprepad kritik fortsätter att nitiskt följa absurda regelverk som de själva inte tror på.

En liknande bild kom några år senare, 2020, från en annan myndighet inom samma sektor. Den här gången var det Försäkringskassan som stod i fokus och forskaren var ovan nämnda Niklas Altermark. I sin bok *Avslagsmaskinen* vittnar även han om en samhällsapparat som gör rätt och till och med hyllas av politiken, samtidigt som både personal och klienter känner sig kränkta och utsatta.

Professor Mats Alvesson vid Lunds universitet kallar det här fenomenet för funktionell dumhet i bland annat *The Stupidity Paradox* (2016) och *The Triumph of Emptiness* (2022). Och han varnar för att detta är särskilt tydligt inom offentlig sektor. Bland annat på grund av en ledarskapskultur. Något som leder till att vi blir oförmögna att använda våra samhällsresurser på ett vettigt sätt. Regelverk och lagar tycks snarare låsa in än vägleda till kloka val. Politiker och förvaltningsledning utarbetar en ständig ström av styrdokument och annan formalia kring arbetsmiljö, jämställdhet och kulturell mångfald, som samtliga enheter inom stat, kommun och region årligen ska utveckla och revidera, men som i övrigt mest samlar damm. Personalen ägnar sig åt ökad dokumentation, byråkrati och en drivkraft som styrs av rädsla för att göra fel mer än att åstadkomma resultat av värde.

Ska rädsla hindra vår utveckling?

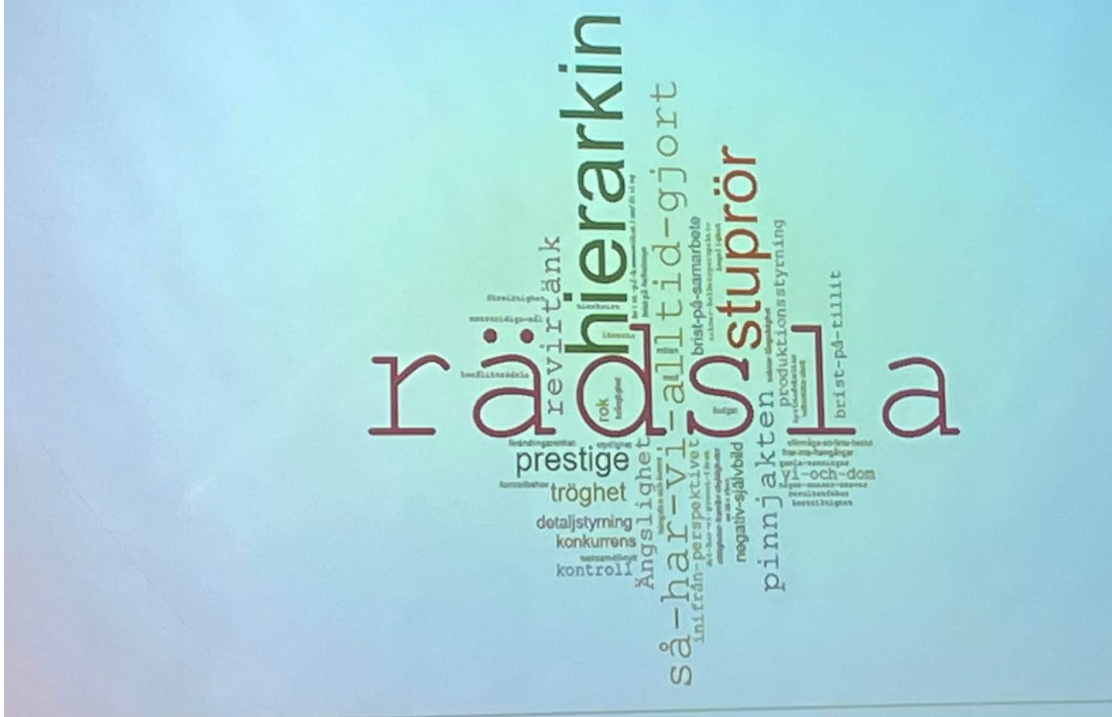

Bild från personaldag med personal från Försäkringskassan där alla fått svara på vad som påverkar utvecklingen inom den egna organisationen

Sverige, i likhet med andra länder, har kommit att skifta mot en mer individualiserad och paternalistisk (överordnad och beskyddande) välfärdslogik som försöker ändra människors beteenden utifrån en tanke om moral hazard (förenklat = om du ger mig information och litar på min moraliska kompass kan jag hjälpa dig. Moralisk risk uppstår när en part i ett avtal kan öka sin nytta genom att dra nytta av positiva konsekvenser av riskfyllda handlingar, men där eventuella negativa konsekvenser delvis eller helt drabbar en eller flera andra parter. Den ena parten sägs då vara beroende av motpartens moral, på så vis att denne uppgett all relevant information för den andra parten.) och liknande, som t.ex. Angelica Börjesson skrev om, angående sjukförsäkringen, i sin avhandling *(R)evolutionära idéer Förändring i svensk sjukförsäkringspolitik 1995–2015*.

Mot en snarlikt bakgrund talar Jonna Bornemark om behovet att ge alla anställda en chans att återigen lita på det goda omdömet. I *De omätbaras renässans - en uppgörelse med pedanternas världsherravälde* (2018) och i *Horisonten finns alltid kvar* (2020) gör hon upp med förpappring, floskelproduktion och digitaliseringstro i jakt på kontroll och mätbarhet. Hon visar vägen till hur vi skapar ett mänskligare samhälle.

Erik Nilsson är inne på samma linje. Han skriver i sin bok *Det var något med fjärlar - reflektioner om demokrati och styrning* (2022) om vikten av att omforma svensk välfärd så att systemet i sig kontinuerligt lär sig att skapa och förbättra värdet för den som ska använda dess tjänster. Vidare berättar han om många års erfarenhet från både skola, äldreomsorg och arbetsmarknadsenheter i landets kommuner, hur oerhört avgörande det är vem du som elev, patient eller arbetssökande får möta.

“Om vi skulle kunna lyfta dåligt fungerande verksamheter bara lite närmare de som fungerar bäst skulle det innebära ett enormt lyft i kvalitet.” (s28 *Det var något med fjärilar*) I samtal med personalgrupper som både mår och presterar riktigt bra kommer också berättelser om att det är en ynnest att få en chans att uppleva en helt annan känsla i sitt yrkesliv. Något som i sin tur leder till mer välmående organisationer och en starkare ställning för den anställda.

Erik menar att det finns en stor outnyttjad potential i vår samhällsapparat och för att nå dit behöver vi utforska och förstå vad som får medarbetarna att vilja ändra sitt arbetssätt. Han fortsätter sitt resonemang genom att avfärda styrdokument, planer och enbart traditionella kurser till förmån för två pedagogiska grepp:

- När de anställda får se en annan kollega utöva det som är nytt
- När de anställda själva får vara med och under ledning prova på att tillämpa nya arbetssätt och därmed uppleva att det gör skillnad

Precis som utlysningen beskriver, är lagen om finansiell samordning liksom andra lagar och förordningar inom området en konsekvens av att behovet av ökad samverkan varit känt sedan länge. Men då det handlar om komplexa skeenden är det svårt att säga exakt vad som gör skillnad.

ISF skriver dock i sina rapporter till regeringen, rörande Samordningsförbunden (ISF 2019:1 , 2019:4 samt 2023:2), att det visserligen redan nu går att säga att Samordningsförbunden gör skillnad, men att mer kunskap om dess resultat, effekter och potential är önskvärt. Och med tanke på att flera av dessa frågor också handlar om så kallade “wicked problems”, utmaningar och frågeställningar som aldrig kan besvaras med ett enda rakt svar för att de är i ständig förändring, är det snarare förmågan att kontinuerligt kunna följa dess process mer än söka absoluta svar och modeller som är eftersträvansvärt.

Sammantaget går att uttolka att lagutrymmet och den infrastruktur som är uppbyggd kring den, borde kunna nyttjas mer, men att fler studier, ett dynamiskt analysarbete och dialog om framtiden bör uppmuntras och fortsätta. De medlemmar som idag har möjlighet att bilda Samordningsförbund har också visat att de ser olika på denna möjlighet. Något som hänger samman med att förutsättningarna och uppdragen för var och en av dessa aktörer förändras över tid.

NNS kan konstatera att de allra flesta Samordningsförbunden genomgår en liknande utvecklingsresa, på sådant sätt att de initialt söker sin identitet genom en relativt klassisk projektorganisation, för att därefter testa former för mer strukturpåverkande och integrerade arbetssätt. Visserligen är flera projekt och innovationer av hög kvalitet och stort intresse, men för att hantera helheten, långsiktigt och för att kunna möta de behov som faktiskt råder, måste ordinarie strukturer och därmed samhällets samlade resurser mobiliseras. Allt i strävan att nå fler och att försöka hitta former för ett förändrings- och utvecklingsarbete som leder till mer hållbara resultat och effekter. Att organ, såsom Nationella rådet och NNS, kommit till med åren vittnar också till del om en strävan efter ökad möjlighet till erfarenhetsutbyte, aggregerad kunskap och samverkan för att kunna ta till vara på och växla upp det bästa från alla de innovativa processer som pågår i de lokalt förankrade sammanhang som varje samordningsförbund utgör.

NNS har som exempel förtydligat sin identitet och sagt att ett utvecklad påverkansarbete, potential till uppföljning, analys och utvärdering samt gemensamt lärande och erfarenhetsutbyte är prioriterade mål.

Frågor om analytisk förmåga (uppföljning, utvärdering), behovens storlek, tillgängliga resurser och mandat, metodval och nätverk med rätt aktörer samt användarinvolvering dyker allt oftare upp i ett gemensamt samtal med fler än bara medlemmarna. Civilsamhället, lärosäten och andra samhällsaktörer nämns i dialogen om att hjälpas åt och att bli starka tillsammans. Detsamma gäller påverkansarbetet för att få politik och ledare att ta samverkansfrågor på större allvar.

Denna beskrivning är förstås inte på något sätt heltäckande för de orsaker som ligger bakom problemet till den komplexa bild som utlysningen beskriver. Ändå kan den förhoppningsvis ge en första inblick i vilka frågor som en förstudie av detta slag är tänkt att utforska. Därför välkomnar NNS möjligheten till fortsatta studier och samtal för att möta behovet av ständig uppdatering och anpassning av de modeller och planer som kan bidra till ökad förståelse för hur samverkan kan vara ett sätt att nå samhällsutveckling.

Referenser:

- Esping-Andersson G. (2000). The sustainability of welfare states into the twenty first century. *International Journal of Health services*, 30: 1-12
- Hjern B. (2007). Samverkan - inneord eller en utmaning för den svenska modellen. I: Axelsson R. och Bihari Axelsson S. (red.) *Folkhälsa i samverkan mellan professioner, organisationer och samhällssektorer*. Lund Studentlitteratur
- Bergström A & Calmfors L (red.) (2018). *Framtidens arbetsförmedling*. Fores.
- Axelsson R. & Bihari Axelsson S. (red.) (2013). *Om samverkan - för utveckling av hälsa och välfärd*. Studentlitteratur
- Altemark och Dahlstedt (2022). *Bortom systemskiftet: mot en ny gemenskap*. Verbal förlag
- Danermark B. & Kullberg C. (1999). *Samverkan. Välfärdsstatens nya arbetsform*. Lund Studentlitteratur
- Paulsen, Roland (2015). *Vi bara lyder: en berättelse om Arbetsförmedlingen*. Atlas.
- Niklas Altemark (2020), *Avslagsmaskinen*. Verbal förlag
- Mats Alvesson & Andre Spicer (2016), *The Stupidity Paradox*. Profile Books Ltd
- Mats Alvesson (2022), *The Triumph of Emptiness*. Oxford University Press
- Angelica Börjesson (2018), *(R)evolutionära idéer Förändring i svensk sjukförsäkringspolitik 1995–2015*. BrandFactory Göteborg AB
- Jonna Bornemark (2018), *De omätbaras renässans - en uppgörelse med pedanternas världsherravälde*. Volante
- Jonna Bornemark (2020), *Horisonten finns alltid kvar*. Volante
- Erik Nilsson (2022), *Det var något med fjärlar: reflektion om demokrati och styrning*. Atlas
- ISF rapport 2019:1 (2019). *Samordningsförbundens organisering och verksamhet. En granskning av förbund för finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser*
- ISF rapport 2019:4 (2019). *Gör samordningsförbund någon skillnad? En analys av samordningsförbund under perioden 2005–2010*.

- ISF rapport 2023:2 (2023). Samordnat stöd gör skillnad - en analys av effekterna av samordningsförbundens verksamhet på individnivå.

2.3 Beskriv konsekvenserna av problemet.

Redan under 90-talet fanns en oro över att en allt mer specialiserad välfärd, där fokus på systemets effektivitet, rättsorienteringen och en bristande helhetssyn skulle kunna leda till en rad negativa konsekvenser. Ett svar på denna oro var bland annat lagen om finansiell samordning. I detta avsnitt beskriver NNS några av de konsekvenser av problemet som identifierats.

Mats Tyrstrup (Stockholms universitet) återkommer ofta till sammanfattningen:

- Alla gör rätt, ändå blir det fel! när han sammanfattar sina föreläsningar om behovet av samverkan och ett paradigmskifte inom svensk välfärd. Detta utifrån att specialiseringens baksida ibland leder till fragmentering och därmed både sämre och dyrare lösningar för alla oss som står i behov.

Mandus Frykman, tidigare nationell samordnare för en effektiv sjukskrivningsprocess, efterlyser i en artikel i Dagens Nyheter maj 2019 ett forum för interorganisatorisk utveckling och Heiti Ernits (Borås universitet 2018) talar om att omdaning av offentlig sektor har lett till framväxten av nya professioner och roller. Behovet av samverkan och samordning tycks öka. Paradoxalt nog tycks 'gränser' mångfaldigas i det 'gränslösa' och globala samhället. Nya roller och gränser uppstår i allt intensivare möten mellan kulturer, normer, praktiker, intressen, ansvarsområden och problem. Dessa gränser kan vara organisatoriska, kunskapsmässiga, institutionella och/eller territoriella. Detta innebär att arbetet med samordning och gränsöverskridande praktiker skapar nya professioner och roller. Praktiker som kretsar kring teman som integrering och koordinering.

Dessa roller kallar Heiti för gränsgångare och fortsätter sin beskrivning om att forskning, som fortfarande är i sin linda, visar att dessa gränsgångarroller kan innebära stora utmaningar för individer och organisationer; samtidigt som dessa roller tycks vara en stor tillgång i organisationer som är fragmenterade och genomsyras av olika nätverk och intressen. Dels ställer dessa gränsöverskridande arbetssätt stora krav på personliga förmågor och kompetens; dels får gränsgångare ofta bära komplexa och värdeladdade frågor genom organisatoriska landskap som inte sällan är fyllda av målkonflikter och ideologiska spänningar.

Argumentet är att organisationer måste bli bättre på att värdesätta gränsgångarrollen och anpassa de organisatoriska förutsättningarna till denna roll. Heiti understryker vikten av situationsanpassat och tillåtande ledarskap och relevanta stödfunktioner i organisationen, som utbildning, metodhandledning och samtalsstöd. Kan man förstå framväxten av gränsgångare som en slags anpassning till det institutionella landskapet? Är det en övergående roll eller kommer dessa roller bli bestående givet att fler värden och behov måste hanteras i framtiden?

Mats Alvesson summerar konsekvenserna av en fragmenterad samhällsapparat på följande sätt i boken, *The stupidity paradox*:

Viktiga samhällsfunktioner såsom skola, vård, arbetsmarknadsåtgärder och polisväsende slukar allt mer tid och pengar utan att i egentlig mening leverera vare sig mer resultat eller kvalitativt arbete - tvärtom urholkas kärnverksamheten. Istället växer administration och regelverk medan politikerna utlovar mer guld och gröna skogar för att lugna frustrerad personal och upprörda väljare.

Bäst blir man på att leva upp till formella krav, så allt ser ut att fungera väl på ytan: "Vi har gjort allt rätt formellt sett, vi ser över våra rutiner, vi arbetar med vår värdegrund". Det får till följd att ledarskapet snarare blir ett följarskap. Man fogar sig och spelar med för att göra som alla andra, för det brukar man göra - eller måste rentav.

I längden leder det till att man trängs innanför boxen med locket på. Det medför kortsiktigt perspektiv, brist på reflektion och kritiskt tänkande likväl som brist på kreativitet och konstruktiva lösningar. Klyftan mellan vad som står skrivet och vad som görs, kan på så vis växa utan att någon tar ansvar. En mobbningsplan på papperet blir alltså viktigare än en reell problemlösning på plats.

För att verksamheten ska se bra ut på ytan växer även en vurm för floskler och blomsterspråk. Det indikerar att man har en tendens att blanda samman önsketänkande med realism. Byråkrati kallas rättssäkerhet, glädjebetyg i skolan blir gymnasiebehörighet och kulturkrockar betecknas som kreativ mångfald osv. Det är inte fel att verka positiv, men en klar verklighetsuppfattning är bättre.

Tittar vi mer specifikt på Finsam finns också här en del kritik kopplat till bristen av samverkan och samordning. Medlemmarna har under de tjugo år som lagen funnits sökt en form för dess tillämpning vilket lett till en rad lokala tolkningar. Eftersom varje Samordningsförbund är en egen juridisk person, med uppdraget att fokusera på det egna geografiska området, uppstår lätt en situation med det som beskrivits som tusen blommande blommor. Det har med åren blivit en ganska spretig bukett, där mål och syfte med verksamheten upplevs som diffust och av vissa näst intill obegripligt.

Eva Nilsson Lundmark och Ingvar Nilsson skriver i "*Så mycket bättre - tankar om samordningsförbund 2.0*" att medlemmarna inte alls nyttjar denna möjlighet till sin rätta potential, bland annat för att det saknas en gemensam nod där kunskap och erfarenheter samt en rad stödfunktioner kunnat samlas och spridas. Vidare lyfter de att många samordningsförbund initialt fokuserat på lokala och akut reaktiva insatser mer än att ta ett proaktivt och generiskt helhetsgrepp kring vad som får samordning och samverkan att fungera och leda till genomgripande strukturella förändringar.

På samma sätt som ESF erfarit under tidigare programperioder, har också Samordningsförbundens verksamhet beskrivits med metaforer om såpbubblor eller tomtebluss. De har sprakat och skimrat en kort stund, ofta med mycket bra resultat, men utan långsiktigt hållbara effekter. Gång efter gång har historien upprepat sig och i relation till behoven har dessa insatser, som absolut varit bra för den enskilde, på det stora hela blivit mer som en droppe i havet än lösningen på de behov och utmaningar som samhället möter.

Men det var också länge sedan någon gjorde en översyn av målgrupperna och de faktiska behoven. I samband med att lagen skrevs gjordes bedömningen att någonstans mellan 5-15

% av befolkningen stod i behov av samordnade insatser. Med tanke på exempel som den danska studien Beskaeftlighetsindikatorprojekt (Rosholm M. et al 2017. Vaeksthusets forskningscenter, Köpenhamn), som visar att betydligt fler skulle ha nytta av mer parallella insatser och en helt annan tilltro till att de kan nå sina mål, och den preliminära rapport om målgrupperna och det samlade behovet av samordnat stöd som SKR presenterade vid 2022 års förbundchefs dagar, finns anledning att tro att behoven snarare har ökat än minskat sedan 2004.

Långtidsarbetslöshet, personer i behov av långvarigt ekonomiskt bistånd, personer med psykisk ohälsa och unga som varken arbetar eller studerar är några exempel på grupper som stadigt blivit större den senaste tiden. Detta trots en lång period av högkonjunktur och en tydlig arbetslinje inom svensk politik.

Funktionsnedsatta och personer med utländsk bakgrund har dokumenterat svårt att komma in på arbetsmarknaden trots att det råder akut arbetskraftsbrist i allt fler områden.

Det här får förstås allvarliga konsekvenser även ur perspektivet horisontella principer. Som Erik Nilsson lyfte fram, finns höga risker med att utformning och genomförandet av samhällets tjänster är så starkt personberoende. Det ökar riskerna för bias och skapar ett rättsosäkert system, även om det på pappret ser ut att vara lika för alla, jämställt, tillgängligt och icke diskriminerande. Genom hela projektet kommer vi därför att ställa en rad frågor kring detta och tillsammans med personalen se om vi kan upptäcka mönster och konsekvenser och hur de kan hanteras.

Vi kan redan idag se att män i högre utsträckning tycks nå målet arbete/vidare studier trots att det satsas särskilt på att fler kvinnor i grupperna långtidssjukskrivna och långtidsarbetslösa ska ges stöd. "Arbetsförmedlingens arbete med jämställd arbetsmarknadsetablering – analys och bedömning av möjliga åtgärder", som är en bilaga till Kommission för jämställda livsinkomster (A 2020:01), visar att handläggare har högre tilltro till mäns arbetsförmåga och män får mer och snabbare hjälp. Dessutom oftare med jobbfokus/arbetsnära vilket vi ju vet via BIP är en framgångsfaktor. Något som gör det relevant att undra över hur det kommer sig att personalen gör dessa val, medvetet eller omedvetet, och hur det påverkar dem i sina yrkesroller.

Att sektorn har en sådan obalanserad könsfördelning påverkar också lönenivåer och löneutveckling vilket i sig ger negativa ringar på vattnet för framtida utveckling och personalens ställning på arbetsmarknaden generellt.

På samma sätt som denna ansökan inte ger en heltäckande beskrivning av orsakerna till problembeskrivningen blir också konsekvensbeskrivningen ett axplock som belyser frågans komplexitet och hur angeläget det är att vi gemensamt tar oss an de utmaningar som detta för med sig.

I förlängningen handlar det om förtroende för vår samhällsapparat och därmed demokrati.

Referenser:

- Tyrstrup M. (2007). Organisatoriska mellanrum - om kompetens, samverkan och godtycke i kunskapsintensiva verksamheter.

- Frykman M. (2019) För en effektiv sjukskrivningsprocess. Dagens nyheter
- Ernits H. (2018). Omgiven av gränsgångare. Framväxten av nya samverkansroller i offentlig sektor. Universitetet i Borås
- Mats Alvesson & Andre Spicer (2016), The Stupidity Paradox. Profile Books Ltd
- Lundmark E. & Nilsson I. (2014) Så mycket bättre. Samordningsförbund 2.0 Trelleborgs Samordningsförbund.
- Michael Rosholm, Kenneth Lykke Sørensen och Lars Skipper (2017), Beskæftigelsesindikatorprojektet - BIP. Aarhus universitet och Vaeksthusets forskningscenter

2.4 Beskriv vilka tidigare insatser som gjorts för att hantera eller lösa problemet.

Lagen om finansiell samordning trädde i kraft 2004 och utgör grunden till en helt unik möjlighet för gränsöverskridande samarbeten och samverkan mellan:

- Arbetsförmedlingen
- Försäkringskassan
- Kommuner (över 270 kommuner är anslutna)
- Regioner (samtliga regioner är anslutna)

Genom Samordningsförbunden skapas en lokalt förankrad mötesplats för såväl politik och strategiskt reformarbete som operativa test och direkt tillämpning av nya samverkansformer. Först och främst genom sina medlemmar, men det finns också redan nu exempel på bredare nätverk och innovativt arbete, tillsammans med finansiärer såsom Europeiska socialfonden, inom ramen för medlemmarnas samlade ansvarsområden.

Enligt lagen (§2 och §7) ska arbetet syfta till att samhället ska nyttja sina resurser på ett mer effektivt sätt för att fler ska nå arbete, studier och ökad grad av självförsörjning. I förarbetena (Prop. 2002/03:132) nämns också att initiativen med fördel kan vara både av direkt operativ karaktär för personer i behov av stöd och/eller av mer strukturell och strategisk art för att nå systemförändring. Vidare rekommenderas de lokala styrelserna att tänka såväl re- som proaktivt.

Lagen kan också ses som ett svar på den oro som växte under 90-talet, kring specialiseringens baksida, fragmentering, och bristande helhetsansvar samt effekterna av den iver att rationalisera och tänka "*New public management*" som spred sig inom välfärdssektorn.

Det finns de som valt att beskriva lagutrymmet som en möjlighetslag och under de senaste åren har flera förslag om hur detta ska tolkas, uppdateras och utvecklas varit uppe till diskussion. Inte minst i samband med att regeringen 2019 gav Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) i uppdrag att skriva en serie rapporter om lagen och dess tillämpning, resultat och effekter, via Samordningsförbunden (ISF rapporter 2019:1, 2019:4 och 2023:2).

SKR tog 2021 fram en skrivelse om behovet av en lagöversyn (20/00029) och Arbetsförmedlingen skrev i ett remissvar till regeringen (Af-2022/0020 2699, KV 2022 –3213)

om idén att koppla samman KRAMI och Samordningsförbunden.

NNS delar också utlysningens beskrivning om att intresset för samverkan är stort samtidigt som det finns ett fortsatt behov av utvecklad förmåga och färdighet. Trots att kunskapen växer och att det bedrivs en mängd forskning på området (Axelsson 2012), finns också ett stort behov av innovation och reformarbete för att utforska mer kring samverkan och det som ibland kallas användarinvolvering eller samskapande av värdeskapande samhällstjänster.

I debatten kring Finsam kan också en viss otålighet skönjas. Röster som ställer frågan om det inte borde ha åstadkommit mer efter nästan 20 år med Finsam, dyker upp allt oftare? Samtidigt bör frågornas komplexitet och de test som ledde till att lagen kom till, såsom Socsam och Frisam för att nämna några, lyftas fram för att ge perspektiv och balans. Kanske är det också relevant att påminna om att den här typen av samhällsutmaningar snarare bör hanteras på liknande sätt som FN-systemets 30 årscykler, se agenda 2030, än två till treåriga projekt, vår demokratis fyraåriga mandatperioder eller ESF sjuåriga program?

NNS ser dock att mycket av det som redan görs hos Samordningsförbunden skulle kunna fångas upp, bidra till kunskapsutveckling och spridas på ett bättre sätt. Det finns också ett betydligt större behov än vad dagens resurser räcker till. Därför är det glädjande att se en utveckling där allt fler Samordningsförbund förbättrar sin förmåga till uppföljning och utvärdering av de insatser som görs. Fler söker samarbete med våra lärosäten i följeforskning och integrerad kunskapsutveckling. Det är också fler Samordningsförbund som gått samman i kluster för att bli starkare tillsammans och för att nå större datamängder och därmed ökade chanser att åstadkomma evidens.

Genom att kombinera sin egen ekonomi med andra finansiärer med samma mål och syfte, såsom ESF har Samordningsförbunden också nått längre. En utveckling som nu också uppmuntras av nuvarande regering.

Arbetet med att lyfta samverkansfrågan och att låta den genomsyra helheten mer än att vara en företeelse vid sidan om, för några få, är också välkommet. Inom exempelvis modern AI forskning kan vi se att det är de aktörer som tar ett helhetsgrepp som är de som kommer längst. John Hopkins sjukhuset i Baltimore Maryland är ett sådant exempel där samordningen och samverkan nått helt nya nivåer. Något som påverkat både resultat och ekonomi på ett mycket positivt sätt. Region Halland sägs vara ett av de sammanhang i Sverige som kommit långt. Kanske kan också fler sektorer (Finsam) ta sig an denna utmaning med stöd i modern teknik och kunskap.

Stefan Holmlid, Linköpings universitet, skriver i sin idéskrift *Transform - design in public sector services*, om hur det höga förändringstrycket på dagens välfärdsaktörer lett till utveckling av en rad nya innovationsmodeller. Policy Labs, agile governance och design driven transformation där exempel som ExperioLab Sverige och Förnyelselabbet, men också Samhällsnytta AB och Vinnovas SIIS (social impact innovation support).

Samtidigt lyfter Stefan med flera saknaden av ett mer kontinuerligt och sammanhållet arbete för hur dessa initiativ samordnas och hur kunskapen/förmågan sprids och leder till hållbar förändring. Var och en av de stora aktörerna tenderar att utveckla sitt eget, vilket i slutänden lämnar användarna i en djungel av olika tjänster och kulturer, regelverk och strukturer, som

förväntas förstås i livets kanske mest utsatta situationer. I en alltmer digitaliserad välfärd, där insatser och beslut är beroende av datadrivna system, medför detta också stora utmaningar när det gäller att, för brukarens bästa, dela information mellan de olika samhällsaktörerna.

Liknande erfarenheter har Lena Strindlund och Christian Ståhl, Linköpings universitet, iakttagit i sina samarbeten med Samordningsförbundet Centrala Östergötland. Trots goda intentioner och bred samsyn bland både medarbetare, brukare och beslutsfattare kring behovet att utveckla olika tjänster, faller flera initiativ på grund av bristande kunskap kring samverkans grundläggande utmaningar. Studier som senare lett till insikter som gjort att parterna lokalt tagit några steg i en ny riktning.

Som nämnts tidigare är frågan om svensk välfärd och allas rätt till ett gott arbetsliv en ständigt aktuell fråga. Arbetslinjen har varit en tydlig inriktning för vårt land länge. Samtidigt möts vi av tidningsartiklar och granskande tv-program som vittnar om en tjänstepersonkår som kämpar med att räcka till. Vi har ärvt en berättelse om att vara ett föregångsland i frågor om jämställdhet, tillgänglighet och icke diskriminering där låg arbetslöshet och ett starkt skyddsnät för alla sägs ha varit en självklarhet. Våldigt mycket fungerar också alldeles utmärkt, men de forskare och författare som på senare år studerat hur personalen har det inom våra myndigheter möter också helt andra röster.

Det är lätt att få intrycket att inget händer trots alla ansträngningar och försök att ge alla en chans. SCB:s helårsekvivalenter har i princip legat stilla under de senaste tjugo-trettio åren. Den nollvision som vi vant oss vid kopplad till exempelvis trafikfrågor saknas inom arbetsmarknadsområdet. Detta trots paroller som att "alla ska med" och att "nu ska vi ta krafttag mot utanförskapet". Med ökad psykisk ohälsa, fler unga som aldrig kommer in på arbetsmarknaden, gängkriminalitet och öppet våld på våra gator ter sig bilden mörk.

Detta trots att näringen beskriver en brant växande arbetskraftsbrist i flera sektorer av samhället. Ett behov, som av demografiska skäl bara kommer att öka de närmaste åren. Med rätt matchning och ett mer inkluderande förhållningssätt borde fler kunna få chansen att vara med att bidra till lösningen trots lågkonjunkturen och oro i världen.

Och visst går det att vända det låga förtroende som Calmfors och Bergström skriver om. Ett sådant exempel, där en myndighet gått från fruktad och minst omtyckt till respekterad och omtyckt är Skatteverket, vilket går att läsa om i Anders Stridhs och Lennart Wittbergs bok *Från fruktad skattefogde till omtyckt servicemyndighet (2015)*. Med parollen "det ska vara lätt att göra rätt", ett målmedvetet arbete med attityder och värdestyrning lyckades personal och ledare inom myndigheten vända trenden och bygga ett helt nytt förtroende bland svenskarna. Ett arbete som också påverkade den egna arbetsmiljön och därmed personalens ställning på arbetsmarknaden och det egna måendet.

Och även om det inledningsvis i denna ansökan lyftes en rad problematiserande exempel från offentlig sektor och den arbetssituation som personalen upplever hos några av våra svenska myndigheter så bör bilden balanseras med att det också görs stora ansträngningar varje dag för att nå förändring. Hos allt från den enskilde anställde till vårt lands högsta ledning pågår arbete för att få överblick, hitta sammanhang och konkreta verktyg som ska kunna ge oss alla en mer effektiv och värdeskapande offentlig sektor där också personalen kan uppleva att de gör skillnad och trivs i sina yrkesroller.

Samordningsförbunden är inget undantag. Genom sina medlemmar och den unika arena som Finsam-lagen skapar för såväl organisation som politik lokalt, regionalt och nationellt kan både innovation och samverkan testas och nå intressanta resultat. Något som flera förbund också gjort i samarbete med ESF. Resultat som kan utläsas från SCB, Försäkringskassans uppföljningssystem SUS och Nationella nätverket för Samordningsförbunds Indikatorer.

Under den senaste programperioden genomfördes exempelvis mer än 50 ESF-projekt, omfattande nära på 1 miljard kronor, där Samordningsförbund var ägare. Exempel som *MIA och MIA vidare* (Stockholm), *Malmökraften* (Malmö) och *Samordningsbron 1 & 2* samt *BIP, VTA och samverkan* (Östergötland) är bara några test och innovativa insatser där både personal och deltagare visat att Samordningsförbunden kan bidra till förbättring.

I Samordningsbron 1 och 2 har personal och beslutsfattare utforskat frågan om hur värdeskapande samverkan kan åstadkommas mellan SCÖ:s medlemmar. Både i syftet att gagna personalens situation och de stödsökande. Under arbetet har flera olika verktyg och teorier testats och både BIP och VTA har visat sig bidra mycket positivt varför alla inblandade enats om att dessa erfarenheter ska ingå i det som numera kallas C-sam. Ett samlingsnamn för integrerad samverkan mellan medlemmarnas ordinarie verksamhet och den verktygslåda av kunskap, metoder och förhållningssätt som utgör kittet till förbättrad arbetsmiljö för personalen och metodik i strävan efter samverkan och ökad inkludering.

I det sistnämnda projektet, *BIP, VTA och samverkan*, som pågått sedan 1 januari 2022, har nära 1000 anställda från främst kommuner och regioner, men också Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och flera olika personalgrupper från civilsamhället tagit del av kompetenshöjande insatser. Och det är bara ett exempel på hur kunskapsspridning kan ske genom Samordningsförbundens nätverk och infrastruktur.

Det nationella uppdraget om att förebygga våld i nära relationer, *NNS indikatorer* samt samarbetet kring den digitala plattformen *Välfärdsguiden* är andra exempel på hur utmaningar kan antas och innovation kan ske via Samordningsförbunden.

Tack vare dessa initiativ växer också nätverket internationellt. Forskare och verksamheter från Skottland, Island, Finland, Norge, Danmark, Italien och England är bara några exempel på partnerskap som vuxit starkt under åren.

Sist men inte minst vill NNS också lyfta fram det arbete som sker tillsammans med ESF och MSI Malmö universitet. Förhoppningen är att denna förstudie ska bidra på ett kompletterande sätt till det arbetet.

Referenser:

- Finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet. Prop. 2002/03:132
- ISF rapport 2019:1 (2019). Samordningsförbundens organisering och verksamhet. En granskning av förbund för finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser
- ISF rapport 2019:4 (2019). Gör samordningsförbund någon skillnad? En analys av samordningsförbund under perioden 2005–2010.

- ISF rapport 2023:2 (2023). Samordnat stöd gör skillnad - en analys av effekterna av samordningsförbundens verksamhet på individnivå.
- SKR skrivelse 20/00029. Se över Finsam för att säkra och utveckla stödet till individen i behov av stöd av flera aktörer.
- Arbetsförmedlingen (AF-2022/0020 2699, KV 2022 - 3213)
- Axelsson R. (2012). FORSKNING OM SAMVERKAN En inventering av det svenska forskningsläget.
- Strindlund (2020). The Social Dynamics of Labor Market Inclusion. Liu-tryck
- Stridh A. & Wittberg L. (2015). Från fruktad skattefogde till omtyckt servicemyndighet. Libris

2.5 Beskriv projektets målgrupp. Beskriv om och i så fall hur målgruppen har varit involverad i framtagandet av projektidén. Beskriv hur projektansökan ligger i linje med deras behov.

Projektets målgrupp kan beskrivas på flera olika nivåer. Samordningsförbunden och därmed också NNS verkar såväl lokalt, regionalt som nationellt. Genom sin unika konstruktion möter de medlemmarna:

- Arbetsförmedlingen
- Försäkringskassan
- Kommunerna
- Regionerna

... primärt inom sitt lokala geografiska område, men också nationellt via de statliga myndigheternas huvudkontor, Nationella rådet, SKR, Socialstyrelsen, Social- och arbetsmarknadsdepartementen, riksdagens socialförsäkrings- och arbetsmarknadsutskott samt representanter från den svenska regeringen. Finsam är på så sätt både en politisk miljö för visionärt arbete och samhällsutveckling i stort samtidigt som det är direkt verksamhetsnära och konkret.

Genom åren har också allt fler samordningsförbund byggt upp samarbeten med våra lärosäten och finns aktiva i nationella nätverket för samverkansforskning.

Sedan hösten 2022 är NNS samverkanspart i MSI Malmö universitets uppdrag att bygga upp ett programkontor för ESF + E.

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF), liksom en rad privata aktörer, för utvärdering och analys, kopplade till ESF tillhör vanliga dialogpartners.

Detsamma gäller MUCF och Digitaliseringsmyndigheten. Vissa Samordningsförbund har testat samarbeten med sin lokala länsstyrelse, skolan, kriminalvården, kronofogden och olika aktörer från civilsamhället och företagsnätverk såväl lokalt, regionalt och nationellt såväl som internationellt.

Sist men inte minst finns en rad viktiga finansiärer, däribland ESF, som på olika sätt

koordinerar sina resurser tillsammans med Samordningsförbunden för att tillsammans nå längre i de gemensamma uppdrag som de har där mål och syfte synkroniserar. Förutom ett växande antal ESF projekt (under förra programperioden driftade landets Samordningsförbund projekt motsvarande nästan 800 Mkr och bara under hösten 2022 sökte Samordningsförbunden hela 365 Mkr i stöd från ESF) ser NNS allt mer satsningar tillsammans med exempelvis Vinnova och Forte för att nämna några. En koordinering och finansiell samordning som nuvarande minister för Socialförsäkringen uppmuntrat till.

NNS målsättning är att denna förstudie ska genomföras på ett sådant sätt att dialog sker brett och på ett användarinvolverande sätt tillsammans med alla de aktörer som på ett eller annat sätt har eller skulle kunna ha nytta av samverkan via eller med Samordningsförbunden och dess medlemmar.

Det omfattar också personal hos medlemmarna och alla de personer som på ett eller annat sätt kommer i kontakt med medlemmarnas tjänster i vardagen.

2.6 Beskriv projektets aktörer. Beskriv hur dessa aktörer har varit involverade i framtagandet av projektidén. Beskriv hur projektansökan ligger i linje med deras behov.

NNS är en förening och har genom åren byggt upp ett arbetssätt där medlemmarna, de 72 Samordningsförbund som är anslutna, bidrar med resurser i form av politiker, tjänstepersoner och nätverk för att lösa de utmaningar som föreningen åtar sig.

Ytterst är det medlemsmötet och årsmötet som beslutar om föreningens verksamhet och till detta finns också en styrelse bestående av politiker och statliga tjänstepersoner som alla har gemensamt att de också sitter i en lokal styrelse för ett Samordningsförbund. Lägg därtill ett aktivt nätverk för förbundschefer och andra anställda hos Samordningsförbunden som träffas minst en gång i månaden och utgör en dynamisk och flexibel operativ kraft för NNS verksamhet.

Cirka 700 kommun- och regionpolitiker minst lika många cheftjänstepersoner, från Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan möts regelbundet i de lokala Samordningsförbunden. De erfarenheter och den dialog som förs lokalt kopplas sedan samman genom det som kallas NNS kontaktmannaskap. Parallellt med detta möts förbundschefer och andra tjänstepersoner anställda hos Samordningsförbunden i de ovan nämnda måndagsträffarna, för utbyte av erfarenheter och gemensamma satsningar.

Denna utlysning ligger helt i linje med det samtal som hela tiden är aktuellt för landets Samordningsförbund. Några exempel på detta är att redan 2012 fanns Samordningsförbunden med och bidrog till att Nationella nätverket för samverkansforskning kom igång. 2019 skrev NNS styrelse om behovet att stärka sin position och bidra till ökad dialog om hur samverkan och samordning skulle kunna utvecklas. Samordningsförbunden uppmuntrades bidra till ISFs regeringsuppdrag att utvärdera Finsam som företeelse och 2020 lämnade NNS in en ansökan till ESF med idén om ett innovation och kunskapscenter.

Den idén, om ett mer samlat grepp kring samverkansfrågor, har sedan dess varit aktuell i såväl ESF ansökningar (Norra Mellansveriges riktade utlysning till Samordningsförbunden är ett exempel) som den löpande dialogen inom politiken. Något som också ledde till att NNS gick ihop med MSI Malmö universitet under sommaren och hösten 2022 då möjligheten att få bygga upp en funktion för stöd till social innovation dök upp inom ramen för ESF + E.

Många Samordningsförbund har valt tjänstedesign, värdeskapande och användarinvolvering som en naturlig del av sitt förhållnings- och arbetssätt, varför det ter sig naturligt att i alla led samskapa och låta varje fråga hanteras genom bred förankring. Att lagen är skriven på sådant sätt att Samordningsförbunden i sig helt saknar mandat att styra över sina medlemmar eller målgrupper bidrar också till att allt arbete bygger på attraktivitet och de inblandades vilja att åstadkomma något tillsammans.

Deltagande aktörer

Nationella nätverket för Samordningsförbund och därmed dess 72 medlemmar som i sin tur utgörs av Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, cirka 270 kommuner och landets samtliga regioner.

Lägg därtill en rad andra samhällsaktörer (myndigheter och civila), lärosäten och privata företagare som på olika sätt samarbetar med de ovan nämnda.

Projektet kommer att nå minst 700 (anställda och politiker) genom workshops, dialogcaféer, intervjuer, enkäter, kunskapsöversikt, projekt/insatsöversikt, delrapporter, informationsmaterial och informationsmöten samt en slutrapport där både en plan för strategisk samverkan, en eller flera projektidéer samt fortsatta bidrag till arbetet om social innovation kommer att finnas med.

Projekt mål

4.1 Beskriv vad projektet ska uppnå. Sätt projekt mål utifrån de problem som ni identifierat i avsnittet problemformulering. Beskriv på vilket sätt projektmålen svarar mot utlysningens förväntade resultat.

NNS har som övergripande målsättning att fullfölja denna förstudie enligt de krav som beskrivs i utlysningens alternativ tre som kommer att presenteras i en slutrapport. Vidare strävar NNS efter att denna förstudie ska bli ett värdefullt bidrag till det syfte som beskrivs.

Kortsiktigt på systemnivå:

- genom att synliggöra möjligheterna som lagen och finansiell samordning ger och stärka Samordningsförbundens ställning (mandat och handlingsutrymme för strategisk samverkan). En process som redan idag är påbörjad och som väckt intresse politiskt både lokalt, regionalt och nationellt.
- genom att sprida kunskapen om den lagstiftade struktur som redan existerar genom

Samordningsförbunden och som skulle kunna användas mer för strategisk samverkan.

- genom att i steg ett få medlemmarna och Samordningsförbunden sinsemellan att närma sig varandra och samtidigt bidra till att utforska möjligheterna till ytterligare samverkan med fler nyckelaktörer för att lösa komplexa samhällsutmaningar.
- genom att exempelvis bygga vidare på de breda överenskommelser och samverkansavtal som flera Samordningsförbund tagit fram för strategisk samverkan och också utveckla förmågan att sprida de goda exempel på metodik och modeller och handlingsplaner som finns.

Kortsiktigt på organisationsnivå:

- genom att bidra till fortsatt kunskap, förståelse och samsyn kring strategisk samverkan generellt och inom det sociala- och arbetsmarknadspolitiska området (specifikt rehabilitering till arbete).
- genom att bidra med konkreta exempel på hur ökad förståelse och ökad insikt i hur strategisk samverkan kan genomföras.
- genom att utarbeta underlag, projekt- och färdplaner för fortsatt arbete samt för kommande projektgenomförande med stöd av ESF. På liknande sätt som Lumena, Connecto och Inkluderingslyftet eller det kommande samverkansprojektet i Norra Mellansverige där flera Samordningsförbund gått samman för att nå längre och bygga evidens och systemförändring.

Kortsiktigt på individnivå:

- genom att ytterligare stärka Samordningsförbunden i sitt arbete att bidra till kompetensutveckling och därmed förståelse hos både politiker, beslutsfattare och medarbetare för hur samverkan kan bidra till att lösa komplexa samhällsutmaningar.
- genom att bidra till ökad förståelse hos både politiker, beslutsfattare och medarbetare för mekanismer kring samverkan.
- genom att identifiera och knyta nya kontakter för samverkan såsom Samordningsförbunden gjort med exempelvis MSI, ISF och departementen, men också andra myndigheter och aktörer från civilsamhället samt arbetsgivarna.

Långsiktiga effekter på systemnivå:

- genom att etablera och skapa nya effektiva strukturer för samverkan inom de prioriterade områdena. Exempelvis genom att materialet delas och används i den fortsatta dialogen med lagstiftaren om förutsättningarna för samverkan och samordning eller att ytterligare sprida kunskapen om den möjlighet som Finsam innebär samt det arbete som sker inom ramen för lagstiftningen.

Långsiktiga effekter på organisationsnivå:

- genom att bidra med effektiva och ändamålsenliga samverkansmodeller inom det prioriterade områdena, exempelvis via samarbetet med MSI Malmö universitet.

Långsiktiga effekter på individnivå:

- genom att belysa redan befintliga och väl fungerande exempel på insatser och metoder

som kan spridas plus att hitta innovationshöjd till nya relevanta insatser och tillvägagångssätt att möta de som är i behov av stöd.

Eftersom NNS valt alternativ tre med fördjupning för sitt upplägg planerar NNS att slutrapporten från denna förstudie ska innehålla:

- en tydlig plan för utvecklad samverkan inom det arbetsmarknadspolitiska och socialpolitiska området utifrån Finsamlagens intention och ram.
- förslag och idéer till en färdplan för utvecklad strategisk samverkan.
- underlag för utveckling av organisation och struktur där Samordningsförbunden bättre används för att nå framtida samverkanslösningar.
- utarbeta en färdplan för Samordningsförbundens medlemmar och samverkande parter fortsatta arbete inom samverkan.
- förslag inför ett eller flera kommande projekt inom ramen för ESF+ 2021- 2027, strategisk samverkan och fördjupningen social innovation/transnationellt samarbete.
- en tydlig problem- och behovsanalys av identifierade utvecklingsområden
- en beskrivning av relevanta samverkansaktörer
- en beskrivning av hur projektet/en ska genomföras samt de mål, resultat och effekter som projektet/en ska leda fram till
- en tid- och aktivitetsplan som tydligt anger planerade aktiviteter

Hela rapporten ska innefatta analyser utifrån perspektiven:

- jämställdhet,
- tillgänglighet och
- icke-diskriminering.

Underlag som ligger till grund för rapporten och som tas fram under arbetets gång kommer att redovisas som bilagor.

NNS har också som mål att få med fördjupningsdelen om social innovation och transnationellt utbyte. Dels genom fortsatt arbete och förberedelser tillsammans med MSI och dels utifrån det initiativ som kallas Välfärdsguiden. Frågor som är tänkt att utforskas är hur Finsam och Samordningsförbunden kan bidra till och dra nytta av de två aktuella områdena.

4.2 Beskriv hur ni planerar att följa upp projektet. Ange de indikatorer ni kommer att använda för att mäta projektmålen.

För att följa upp om arbetet med förstudien nått de mål som NNS satt upp kommer följande indikatorer att användas:

- dokumentation och analys av de möten som genomförts samt redogörelse om hur många och vilka som fått ta del av de aktiviteter och slutrapporten för arbetet, indikerar om Finsam blivit mer känt.

- genom en enkätstudie där samtliga styrelser samt förbundschefer och samverkansparter får chans att delge sin bild av Finsam och Samordningsförbundens mandat och relevans i strävan efter strategisk samverkan i inledningen och sedan efter att förstudien genomförts och presenterats ger indikation på om Finsam är mer känd och om det upplevda mandatet förändrats.

- genom intervjuer och fokusgrupper tillsammans med aktuella samverkansparter tas frågor om nya idéer och intresse kring samverkan upp vilket leder till att en analys av svaren kan ge indikation på om det finns tydliga idéer samt intressenter till ökad eller ny typ av samverkan.

- svaren från intervjuer med förbundscheferna kan ge indikation om huruvida arbetet med integrerade samverkansavtal och överenskommelser sprider sig.

- i ovan nämnda enkäter och intervjuer, riktade till förbundschefer och Samordningsförbundens styrelseledamöter, kan också frågor om kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte finnas med. Svaren ger indikation om huruvida NNS genom förstudiens förslag tagit steg i rätt riktning.

- i dialog med berörda politiker, medarbetare och andra intressenter kan också frågor om förståelsen och viljan att ta nya steg för samverkan mätas vilket indikerar om förstudien bidragit till ökad kunskap och engagemang för strategisk samverkan.

- finns en samlad översikt av vad som är gjort samt väl förankrade planer för fortsatt arbete och projekt, indikerar det att förstudien uppfyllt sitt mål att ta fram planer för och projektidéer.

- finns dokumentation kring nya samverkansformer och samverkanspartners indikerar det att förstudier bidragit till att NNS och Samordningsförbunden tagit steg mot bredare samverkan med exempelvis civilsamhället och arbetsgivare.

- färdigställd dokumentation kring samverkansmodeller indikerar att målet att tillsammans med MSI ta fram effektiva och ändamålsenliga samverkansmodeller inom det prioriterade området. Om sedan sedan dessa modeller också kan tas med i kommande ansökningar och testas stärker det indikationen om att de är användbara.

- om enkätstudierna visar att alla inblandade upplever att de innovativa miljöerna fungerar och att det finns forum för erfarenhetsutbyten, där också goda exempel faktiskt används i nya områden, indikerar det att även målet om nå innovationshöjd och nya relevanta insatser för personer i behov har uppnåtts.

- finns det än slutrapport med det innehåll som planerats enligt denna ansökan indikerar det att förstudien fullföljts enligt plan

- kan också de som ska arbeta med förstudiens jämställdhets- och tillgänglighetsanalys ge godkänt i alla delar finns indikationer på att förstudien innehåller de önskade perspektiven för jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering.

- om studien ytterligare svarat på frågan om vilken roll Finsam och Samordningsförbunden

skulle kunna spela i utvecklingen av strukturer för att främja social innovation samt om fler Samordningsförbund anslutit sig till Valfärdsguiden indikerar det att även NNS uppnått målet för fördjupningsdelen.

Arbetet med förstudien är tänkt att genomföras i nära dialog med NNS samtliga samarbetsytter och parter vilket också bidrar till den löpande uppföljningen att de material och aktiviteter som tas fram och genomförs också leder till önskade resultat och effekter.

4.3 Beskriv hur projektet ska utvärderas.

NNS har som plan att löpande delge utkast av den slutrapport som kontinuerligt kommer att ta form under arbetet till samtliga intressenter (politik, tjänstepersoner hos Samordningsförbunden och dess medlemmar samt samverkande parter som forskare, ISF, aktörer från civilsamhället och arbetsgivare samt deltagare i en rad insatser) vilket ger de aktiva chans att hela tiden läsa av om arbetet utvecklas på ett önskvärt sätt och att materialet och dess tillhörande processer bidrar till värde.

4.4 Beskriv vilka som är mottagare av projektets tänkta resultat.

Primärt är NNS och Samordningsförbunden mottagare av det tänkta resultatet. Läggs därtill de politiker i riksdag och regering som redan berörs genom aktuella utskott eller andra ansvarsroller. NNS har också upparbetade rutiner och dialog med Nationella rådet, medlemmarnas huvudkontor, departementen och de berörda statssekreterarna för socialförsäkringsministern och arbetsmarknadsministern.

Vidare kommer rapporten och de insikter som samlas att delges berörda politiker regionalt och lokalt via Samordningsförbunden i landet. Initialt genom styrelserna och dess ledamöter. På lokal nivå, sprids också rapporten till chefer och medarbetare för att nå bred förankring.

ISF, MUCF och SKR har också visat intresse liksom forskare från Nationella nätverket för samverkansforskning och fler från våra lärosäten.

Vi hoppas också att rapporten ska komma till nytta i den fortsatta dialogen med ESF (både regionalt och nationellt) om kommande projekt samt tillsammans med MSI i frågan om ett nationellt center för social innovation.

Från civilsamhället kan aktörer som Famna, Companion, Skoopi och Fryshuset nämnas och när det kommer till våra internationella nätverk är Vaeksthuset i Köpenhamn redan involverade liksom våra samarbetspartner på Island (Janus rehabilitation) och vid university of Stirling Skottland.

Väljer vi sedan att titta på de konkreta resultat som förstudien skulle kunna bidra till, kan NNS utifrån data i det tidigare uppföljningssystemet SUS konstatera att Samordningsförbunden varje år möter cirka 35 000 anställda och knappt 40 000 deltagare från målgrupperna långtidssjukskrivna, långtidsarbetslösa, unga som varken arbetar eller studerar, funktionsnedsatta och korttidsutbildade flyktingar och utomeuropeiskt födda invandrare etc. Det finns indikationer om att detta endast är en liten del av all de som faktiskt

står i behov av mer samordnade och sammanhållna välfärdstjänster vilket i sin tur antyder att väldigt många fler skulle kunna dra nytta av om förstudiens resultat kan bidra till faktisk förändring och mer värdeskapande tjänster.

Metod och tillvägagångssätt

5.1 Beskriv de metoder eller tillvägagångssätt som projektet kommer att använda för att lösa det problem som ni identifierat i avsnittet

Problemformulering, samt möta de projektmål som ni formulerat i avsnittet

Projektmål.

Sedan ett antal år har Samordningsförbunden, och därmed NNS, arbetat allt mer med användarinvolvering och samskapande. Metodik från tjänstedesign, lösningsfokuserat förhållningssätt och det som kallas iterativ och agil systematik har blivit naturliga inslag.

Arbetet sker utifrån devisen “att lära genom att göra”. Genom att testa sig fram, utvärdera varje steg och justera efterhand som alla tar till sig insikter om vad som gör bäst nytta ger chans till delaktighet och konkret möjlighet att direkt tillämpa eller implementera de lärdomar som görs.

Lokalt sker också en mängd insatser på individ- eller strukturell nivå. Ibland i riktade satsningar för ett specifikt geografiskt område och en särskild målgrupp, men lika ofta i form av större samarbeten och helhetsgrepp.

I denna förstudie finns planer på att göra en nulägesbild av de insatser som pågår och därtill en analys av den kartläggningen.

NNS har också redan nu påbörjat ett arbete med att bilda dels en politisk analysgrupp och en mer operativ dito för att samla kunskap och diskutera strategier för framtiden. Skulle denna ansökan gå igenom kommer dessa grupper att bidra med material och insikter.

De så kallade månadsträffarna, kontakmannaskapet och NNS egna och gemensamma träffar och event, såsom medlemsmötet, förbundscheferdagarna tillsammans med Nationella rådet och den nya nationella konferensen tillsammans med MSI kommer också att användas för erfarenhetsutbyte, dialogcaféer, workshops och liknande.

NNS har också erfarenhet av att tillsammans med Nationella nätverket för samverkansforskning genomföra kunskapsöversikter av nuvarande forskning inom området samordning och samverkan. När nu också samarbetet med MSI kommit igång finns ytterligare forskarnätverk som kan bidra och en uppdatering av en sådan översikt ser vi som en naturlig del även för denna förstudie.

För att få en “före och efter” bild planeras en enkät som skickas ut till bland annat alla Samordningsförbund, politiken och några av de samverkansaktörer och forskare som finns inom NNS nätverk. Eventuellt kommer denna enkätstudie och kompletterande djupintervjuer

att ske i samarbete med ISF då de visat intresse av att fortsätta sitt samarbete med Samordningsförbunden i linje med de tre rapporterna som just lämnats in till regeringen.

Under året kommer också flera workshops och olika fokusgrupper att samlas för att både diskutera själva rapportens innehåll och framtagande, men också de olika frågeställningar som detta arbete adresserar och belyser. En särskild arbetsgrupp med förbundschefer, som ses månadsvis i syfte att diskutera strategisk samverkan, är redan bildad.

I samband med arbetet att sprida insikterna från rapporten "*Systematisk samordning (Holmlid 2022)*", som är produkten av en serie spekulativa framtidsscenarioer och framåtsyftande workshops med förbundschefer och andra chefer och ledare inom svenska offentlig förvaltning, genomförd under 2022, finns också planer på en fortsättning. I detta sammanhang används bland annat spekulativ design för att frigöra innovativ förmåga och därigenom åstadkomma modeller och upplägg av mer nytänkande karaktär.

Detsamma gäller dialogen mellan NNS och Nationella rådet. Minst fem träffar, där rådet möter NNS styrelses arbetsutskott, är bokade för samtal om de båda sammanhangens roll och syfte och gemensamma förehavanden att möta utmaningar kring Finsam. I de samtalen ingår också diskussioner om allt från uppföljning av nuvarande verksamheter till det eventuella behovet av en översyn av lagstiftningen.

Det sistnämnda har också lett till att NNS och SKR samt NNS och Arbetsförmedlingen ses i egna möten. SKR för att politiken ser anledning att diskutera förslaget om en översyn och modernisering av lagstiftningen och de förutsättningar som ges och mötena som är planerade tillsammans med Arbetsförmedlingen handlar om att undersöka möjligheten att tillsammans starta upp ett eller flera nationella ESF projekt samt att Arbetsförmedlingen visat intresse för arbetet som pågår med MSI om ett nationellt center för social innovation.

De två tjänstepersoner som arbetar för NNS i rollerna som nationella samordnare får ansvaret att hålla samman uppdraget medan datainsamlingen och senare dokumentationen och sammanställningen av materialet kommer att ske i de olika arbetsgrupper som bildas.

Möjligheten att genomföra en förstudie av det här slaget är mycket välkommen och NNS ser redan nu att förutom de två nationella samordnarna, finns ett stort intresse från både politiken och de anställda inom Samordningsförbunden samt de forskare som varit med en tid i det utforskande arbetet för Valfärd i samverkan. Faller allt väl ut skulle det kunna leda till en eller flera gemensamma satsningar, gärna tillsammans med ESF, plus att NNS och Samordningsförbunden kan hitta en tydlig roll i det utforskande arbete som pågår kring idén att skapa ett nationellt center alternativt en väl fungerande nätverksstruktur för lärplattformar/noder i syfte att bidra till social innovation och ett aktivt reformarbete för svensk välfärd baserat på användarinvolvering, värdeskapande samt kunskap och datadrivet utvecklingsarbete.

NNS har tillsammans med Samordningsförbunden utvecklat rutiner för att säkerställa att de horisontella principerna blir en naturlig del, både i utformning och genomförande av våra projekt. I rollen som arbetsgivare har rutiner för aktiva åtgärder och ett systematiskt arbetsmiljöarbete byggts upp i enlighet med svensk lagstiftning. Med över ett decenniums erfarenhet i rollen som ägare för ESF-projekt finns både informationsmaterial, utformade

workshops och lathundar för såväl personal som deltagare vilket också lett till att NNS numera alltid planerar för en samordnare för horisontella principer i varje process.

Att arbeta med jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering är en självklarhet, vilket också ligger i linje med att förbundet är en del i det nationella uppdraget, som handlar om att upptäcka och förhindra våld i nära relationer som Samordningsförbunden och NNS fått av regeringen.

Att se de resurser som finns i varje individ utan att låta vare sig ålder, kön, social eller kulturell tillhörighet, sexuell läggning eller härkomst påverka är en grundprincip i allt arbete. Likaså att våga tro att förändring är möjlig och att var och en som erbjuds rätt stöd kan nå sina individuella mål utifrån realistiska ramar.

Strävan är att utforma varje process på ett sådant sätt att kontinuerligt, lyhört och flexibelt lärande genomsyrar verksamheten. Jämställdhetsintegrering och tillgänglighetsanalys ingår i det vi kallar användardriven utveckling och bidrar till att var och en kan göra sin röst hörd, samtidigt som vi undviker att fastna i planering som är satt på förhand och som ska gälla oavsett behov. Det kan exempelvis handla om en mer jämlik resursfördelning samt medvetandegörande aktiviteter för att komma åt obalans i utbudet av tjänster till olika grupper av män och kvinnor i strävan att nå målen med det som kallas intersektionellt jämställdhetsarbete. Det kan också handla om genomlysning av miljöer och tjänster utifrån ett tillgänglighetsperspektiv, såsom vissa Samordningsförbund arbetat med tillgängliga lärmiljöer och kurser i att skriva och kommunicera på lättläst svenska.

Med medlemmarnas ordinarie arbete i frågorna och genom utbyten med andra förbunds gedigna program för horisontella principer finns också ett kontinuerligt utvecklingsarbete på området.

Genom att utforma bättre tjänster för inkludering där de horisontella principerna varit vägledande minskar risken för diskriminering och chansen att bryta en könssegregerad arbetsmarknad ökar.

Alla grupperna och varje sammanhang kommer att ta sig an delar eller helheten i den utmaning som utlysningen och denna ansökan beskriver. Exempel på frågeställningar som kan bli aktuella att fördjupa sig i skulle kunna vara:

- när behövs samverkan och hur besvarar vi bäst frågan om hur den ska utformas?
- vilka är de allra bästa exemplen på fungerande samverkan hos Samordningsförbunden?
- begreppsförvirring och olika definitioner av samordning, samskapande, samarbete, samverkan, integration och integrering
- för och nackdelar med specialisering, differentiering och fragmentering samtidigt som integrering, samverkan och samordning eftersträvas
- rättighet- eller rättsorientering
- målgruppsfokus, kartläggning och kategorisering av individer eller tilltro, flexibilitet, mångfald och individuell anpassning
- system före individ
- vi och dem mer än holistiskt och värdeskapande
- känslöstyrkt och protektionistisk snarare än kunskaps- och datadrivet arbetssätt

- dialog om vad som är rimligt att förvänta sig efter 20 år med Finsam?
- perspektiv och tvärvetenskapligt förhållningssätt
- synliggörande av Finsam-lagen, Samordningsförbunden och potentialen i ett brett samskapande mer än fokus på det egna kärnområdet
- undersöka behov och möjligheter för nya samarbeten och bredare samverkan
- våga tänka test och användning av helt nya metoder, teknik och förhållningssätt för att komma längre och frigöra resurser både på lång och kort sikt

Vilka andra frågor behöver vi ställa oss för att förstå mer och hitta de bästa lösningarna?

Strävan är att hela tiden hålla en öppen dialog och att både bjuda in samtliga inblandade att bidra i de processer som pågår samt informera om arbetets kontinuerliga utveckling. Detta sker genom återkommande digitala informations- och dialogmöten, öppen dokumentation i exempelvis Google docs samt en i grunden öppen och lyhörd inställning.

5.2 Beskriv de huvudsakliga aktiviteter som projektet ska genomföra och hur dessa förväntas bidra till att uppfylla projektets angivna mål.

Tids och aktivitetsplan

Oktober 2023

- Månadsträff med förbundscheferna där förstudien kommer att vara en stående punkt
- NNS styrelsens arbetsgrupper träffas
- Enkät om nuläget för att fånga Samordningsförbundens och aktuella samverkanspartners gemensamma bild av hur de ser på de aktuella frågorna som beskrivs i utlysningen och denna ansökan
- Workshop för alla förbundsanställda tillsammans med Linköpings och Karlstad universitet om Finsams framtid och rapporten "Systematisk samordning"
- Delta vid Nationella rådets förbundscheferdagar och genomföra workshop om ISFs rapporter till regeringen
- Fortsatt dialog om samarbete med ISF i frågan
- Möte med Arbetsförmedlingen rörande nationella ESF projekt och deltagande i arbetet tillsammans med MSI
- Fortsatt engagemang i MSI uppdrag inom ES+ E
- Dialog och planering med Nationella Nätverket för samverkansforskning
- Fortsatt dialog och planering med AI-Sweden, vårt internationella nätverk och digitaliseringsmyndigheten kring arbetet med Valfärdsguiden i syfte att undersöka hur den kunskap som aggregeras kan komma till nytta för den gemensamma digitala utvecklingen generellt och plattformen i synnerhet
- Öppna upp sociala grupper för löpande dialog och erfarenhetsutbyte samt plattformar för dokumentation och delaktighet i skrivprocesser.

November 2023

- NNS medlemsmöte där ett antal workshops, seminarium och dialogcaféer är planerade som har koppling till strategisk samverkan, Finsams framtid, arbetet kring social innovation, uppföljning och datadrivet arbetssätt samt aktivt påverkansarbete
- Delta vid MSIs höstkonferens om social innovation
- Månadsträff med förbundscheferna där förstudien kommer att vara en stående punkt
- NNS styrelsens arbetsgrupper träffas
- Bearbetning av enkätsvar
- Sammankalla arbetsgrupp (förbundschefer, politiker, andra samverkande aktörer och forskare) och inled arbetet med kunskapsöversikt
- Fortsatt dialog med SKR i frågan om en översyn av lagstiftningen och ett eventuellt politiskt påverkansarbete
- Fortsatt engagemang i MSI uppdrag inom ES+ E
- Dialog med social- och arbetsmarknadsdepartementen, bidrag bland annat till statskontorets rapport om ett hållbart arbetsliv
- Insamling av pågående arbete hos Samordningsförbunden (egenfinansierade insatser samt ESF-projekt) som del i översikten

December 2023

- Dialog med Nationella nätverket för samverkansforskning och övriga forskargrupper kring kunskapsöversikten
- Månadsträff med förbundscheferna där förstudien kommer att vara en stående punkt
- NNS styrelsens arbetsgrupper träffas
- Lunchseminarium vid Sveriges riksdag tillsammans med socialförsäkringsutskottet
- Analys av enkätresultaten
- Fortsatt engagemang i MSI uppdrag inom ES+ E

Januari 2024

- Presentation av första enkäten och delrapportering av förtudierrapporten
- Eventuellt ny omgång av workshop för "framtidens finsam och del två av systematisk samordning"
- Månadsträff med förbundscheferna där förstudien kommer att vara en stående punkt
- NNS styrelsens arbetsgrupper träffas
- Fortsatt engagemang i MSI uppdrag inom ES+ E
- Inbjudan till civilsamhällets aktörer och arbetsgivarnätverk för dialog om delrapportering och bidrag till materialet

Februari

- Månadsträff med förbundscheferna där förstudien kommer att vara en stående punkt
- NNS styrelsens arbetsgrupper träffas
- Fortsatt engagemang i MSI uppdrag inom ES+ E
- Lunchseminarium vid Sveriges riksdag tillsammans med arbetsmarknadsutskottet

Mars

- Översyn av Samordningsförbundens årsredovisningar
- Månadsträff med förbundscheferna där förstudien kommer att vara en stående punkt
- NNS styrelsens arbetsgrupper träffas
- Fortsatt engagemang i MSI uppdrag inom ES+ E
- Eventuellt samarbete med designutbildningen i Linköping där studenter får bidra till rapporten
- Informationstillfällen för studenter, exempelvis vid socionomprogrammen, kurser för beteendevetenskap, arbetsterapi med mera
- Workshops för anställda hos Samordningsförbundens medlemmar

April

- Delta vid nationella FINSAM-konferensen (workshops, seminarier och eller presentation av arbetet så långt för att få reflektioner och dialog)
- Månadsträff med förbundscheferna där förstudien kommer att vara en stående punkt
- NNS styrelsens arbetsgrupper träffas
- Fortsatt engagemang i MSI uppdrag inom ES+ E

Maj

- Påbörja slutredigering av förstudierapporten samt bilagor
- Månadsträff med förbundscheferna där förstudien kommer att vara en stående punkt
- NNS styrelsens arbetsgrupper träffas
- Träff med Nationella nätverket för samverkansforskning
- Fortsatt engagemang i MSI uppdrag inom ES+ E

Juni 2024

- Andra omgång av enkätstudie om nuläget
- Eventuellt inslag vid NNS årliga arrangemang i samband med politikerveckan i Almedalen
- Fortsatt engagemang i MSI uppdrag inom ES+ E
- Dialog med social- och arbetsmarknadsdepartementen

Juli 2024

- Bearbetning av enkätsvar från andra omgången
- Slutredigering av rapport och bilagor

Augusti

- Månadsträff med förbundscheferna där förstudien kommer att vara en stående punkt
- NNS styrelsens arbetsgrupper träffas
- Fortsatt engagemang i MSI uppdrag inom ES+ E

September

- Månadsträff med förbundscheferna där förstudien kommer att vara en stående punkt

- Presentation av samtliga resultat genom slutrapporten och dess bilagor

Dessa aktiviteter är i dagsläget ett preliminärt upplägg som kan komma att ändras och utvecklas efterhand som arbetet tar form och förväntas bidra till en öppen och transparent process som uppmuntrar till delaktighet och en ärlig, kreativ återkoppling genom enkäter, fokusgrupper, workshops och arbetsgrupper. NNS har för avsikt att på ett lyhört sätt anpassa arbetet för att på bästa sätt skapa värde till den process som utlysningen efterfrågar.

I varje moment uppmuntras också medlemmarna att förankra dialogen i de lokala sammanhangen, de 270 kommuner och landets alla regioner som är anslutna till Samordningsförbund. Detsamma alla de nätverk och alla de aktörer som på olika sätt finns inom ramen för Finsam. Detta för att den beskrivning som växer fram ska vara väl rotad i sitt sammanhang och representera såväl ledning och styrning som användare liksom politik, forskning och konkret tillämpning.

Vissa utvalda delar kommer också att vara medvetet disruptiva för att åstadkomma dynamik och skapa nya perspektiv. På samma sätt som integrerad eller så kallad följeforskning använder sig av "störande och helt motsatta perspektiv" för att facilitera innovation kan dessa disruptiva avsnitt och förslag i sig sakna realistisk grund, men fylla ett syfte som katalysatorer eller befästande motvikt, men de kan också leda till ökad innovationshöjd och i bästa fall oväntade och i allra högsta grad värdeskapande utvecklingssteg.

Genom hela projektet eftersträvas också en nära dialog med ESF.

5.3 Beskriv de aktiviteter som behöver genomföras i projektets inledande fas för att starta upp och rigga projektet.

Projektet är redan väl förankrat och de processer som är tänkta att genomföras ligger så pass i linje med det påverkans och strategiska arbete som redan sker inom NNS att det inte kommer att behövas några särskilda förberedelser mer än att de arbetsgrupper som finns kopplade till styrelsen (politiken) och det nätverk som ses månadsvis (förbundschefer och andra anställda) informeras om att förstudien beviljats och kan komma igång.

5.4 Beskriv deltagarnas planerade väg genom projektet.

Ej aktuellt

5.5 Kommer projektet att ha deltagare?

Ej aktuellt

5.5.1 Antal kvinnor

Ej aktuellt

5.5.2 Antal män

Ej aktuellt

5.5.3 Totalt antal deltagare

Ej aktuellt

5.6 Planerad första dag med deltagare

Ej aktuellt

5.7 Beskriv hur ni säkerställer att projektet kommer att nå planerat antal deltagare och vilka åtgärder som kommer vidtas om svårigheter uppstår kopplat till detta.

Ej aktuellt

5.8 Om ni avser att arbeta transnationellt i projektet, beskriv hur det arbetet ska genomföras.

Genom sitt medlemskap i Nationella nätverket för samverkansforskning, men också Samordningsförbundens olika internationella kontakter, har NNS ett växande internationellt kontaktnät.

Detta har nu också förstärkts i och med att NNS blivit samverkanspart till MSIs arbete för social innovation, där en rad kontakter med andra EU-länder tagits.

Ett exempel är NNS etablerade kontakt med det danska Vaeksthusets forsknings- och kompetenscenter. Ett samarbete som vi hoppas kunna fördjupa ytterligare genom förstudien och som med stor sannolikhet också kan breddas då forskare både från Finland och Norge visat intresse.

Detsamma gäller Samordningsförbundens samarbete kopplat till Välfärdsguiden, där forskare och praktiker från både Island, Skottland, Italien och Norge finns delaktiga.

Samordningsförbunden och NNS har redan väl uppbyggda arbetsformer för kontinuerligt utbyte med dessa sammanhang varför NNS har för avsikt att använda dessa även i dialogen kring denna förstudie. Eventuellt väljer NNS att skriva ett särskilt avsnitt i slutrapporten där våra internationella kontakter får bidra med sina perspektiv och tankar.

Projektorganisationens kapacitet och kompetens

6.1 Beskriv vilka kompetenser som krävs för att arbeta med vald metod och tillvägagångssätt.

Genom sina medlemmar och den närhet som infrastrukturen för Finsam skapar till lagstiftaren, det offentliga, privata och civila samhället på lokal, regional och nationella nivå har NNS både kapacitet och förutsättningar att utveckla samverkan på system och strukturnivå inom det prioriterade området.

Lägg därtill NNS nära samarbete med flera lärosäten och Nationella nätverket för samverkansforskning som borgar för att enkäter, fokusgrupper och intervjuer genomförs på ett kvalitativt sätt.

Som beskrivits tidigare finns redan ett upparbetat engagemang i frågan och dialogen om samverkan och välfärdens utveckling pågår med såväl politiken, professionen, forskarna och på bred front användare i hela landet.

Primärt kommer de två nationella samordnare som finns anställda hos NNS att ansvara för att hålla samman processen, men till sin hjälp finns med andra ord ett stort antal personer som är beredda att avsätta tid och bidra med sin mångfald av kompetens, nätverk, kontakter och erfarenhet för att nå ett bra resultat.

6.2 Beskriv hur ni säkerställer att det finns personal i projektet vid projektstart och vilka åtgärder som kommer vidtas om det uppstår svårigheter kopplat till detta. vald metod och tillvägagångssätt.

NNS planerar att ge sina två nationella samordnare i uppdrag att hålla samman förstudien. Tillsammans med NNS styrelse och alla de olika arbetsgrupper, nätverk och sammanhang som de cirka 70 medlemmarna (Samordningsförbunden i landet) utgör finns en stabil organisation som kan säkerställa att arbetet når uppsatta mål.

Lägg därtill det intresse som NNS samverkansparter visat i frågan. Allt från politiken (lokalt, regional och nationellt), departementen, forskarna, ISF, medlemmarna (Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, kommun och region), MSI, civilsamhällets aktörer och arbetsgivare finns med bland de intressenter som redan nu deltar i motsvarande dialog och processer.

Som det ibland, med glimten i ögat, brukar uttryckas:

-Alla talar om samverkan, Samordningsförbunden försöker göra det.

Sammantaget ser NNS goda förutsättningar för att den planerade förstudien kommer att kunna genomföras.

Ekonomi - Budget

Klumpsummor för personal samt övriga kostnader specificeras:

Personal	900 000 kr
Övriga kostnader	104 400 kr

Modellen innebär att stödsökande ej verifierar sina kostnader. Kravet är att slutrapporten uppfyller de villkor som ställs i utlysningen och beslutet.

Ansökt stöd	1 004 400 kr
Medfinansiering	46 %
Krav på medfinansiering	46 %

NNS är väl införstådda med kravet om 46 % medfinansiering och kommer att kunna fullfölja sin del.

Ekonomi - Finansiering

7.1 Kostnad per deltagare

Ej aktuellt

7.2 Beskriv hur kostnaden per deltagare är motiverad utifrån presenterad problemformulering, projektmål samt metod och tillvägagångssätt.

Med tanke på vad denna förstudie teoretiskt sätt kan bidra med i form av nytta för de 72 samordningsförbunden och dess medlemmar (all personal, berörda politiker, samverkansaktörer och alla de som använder samhällets tjänster) är den investerade kostnaden mycket väl motiverad.

7.3 Beskriv eventuella åtgärder om projektet får svårigheter att nå planerad medfinansiering.

De resurser som behövs för att fullfölja denna förstudie är redan budgeterade varför NNS inte ser någon som helst risk för att projektet skulle få svårigheter att nå planerad medfinansiering.

Skulle det mot all förmodan visa sig att våra beräkningar är felaktiga finns möjligheten för föreningen att balansera med egna kontanta medel alternativt att medlemmarna skjuter till de medel som saknas.

7.4 Har annan finansiering i form av offentligt stöd/EU-stöd, utöver det som redovisas i ansökan, mottagits eller kommer att mottas för detta projekts ansökta kostnader? Om Ja, vänligen specificera nedan:

Nej

Ekonomi - Övrigt

7.5 Har stödmottagarna (stödsökande och eventuella samverkansparterna) i detta projekt, vilken/vilka bedriver ekonomisk verksamhet, mottagit statsstöd i enlighet med artiklarna 107-109 i EUF-fördraget eller stöd av mindre betydelse under innevarande och de två närmast förekommande beskattningsåren?

Nej

7.6 Beskriv kortfattat era rutiner kring redovisning och rapportering av ert projekt.

NNS har genom sina medlemmar god vana vid rollen som projektägare för ESF-projekt och därmed väl etablerade rutiner och arbetssätt för att sköta dess förvaltning. Tillsammans har också medlemmarna erfarenhet av en nära dialog med ESF-kontoren både regionalt och nationellt under projektgenomförandet för att säkerställa att alla parter är väl informerade och upplever att projektet utvecklas enligt plan.

Därtill kommer resultat från denna förstudie att kunna rapporteras vetenskapligt via samarbetet med forskare, och förväntas leda till bidrag i vetenskapligt granskade artiklar i svenska och/eller internationella tidskrifter.

7.7 Beskriv vilken extern personal som krävs för att genomföra projektet.

Ej aktuellt

7.8 Beskriv hur ni kommer att konkurrensutsätta externa kostnader.

Ej aktuellt

7.9 Beskriv er ekonomiska förmåga.

NNS har en liten men stabil ekonomi genom sin medlemsavgift från de cirka 70 medlemmarna, merparten av landets Samordningsförbunden. De i sin tur förfogar över en årlig tilldelning på nära 800 Mkr vilket utgör en stabil garant för att de krav på medfinansiering som efterfrågas inte ska vara något som helst bekymmer.

7.10 Kommer projektet att generera intäkter?

Ej aktuellt

7.11 Beskriv vilken typ av intäkter som projektet kommer att generera.

Ej aktuellt

7.12 Har moms inkluderats i de faktiska kostnaderna i budget? (gäller ej projekt med 40%-modellen)

Ej aktuellt

7.13 Innebär att driva detta projekt att ni som projektägare kommer att motta stöd av mindre betydelse?

Nej

Förankring

8.1 Beskriv hur projektansökan är förankrad hos stödsökande och hos övriga aktörer som medverkar i projektansökan.

NNS har sedan ett antal år arbetat intensivt med användarinvolvering och gemensamt värdeskapande för att öka delaktigheten och nå långsiktigt hållbara lösningar där alla inblandade väl känner till arbetets mål och syfte.

Med samordning och samverkan som huvudsaklig uppgift ter det sig naturligt att också utforska vad som får många att komma samman och enas kring en gemensam uppgift och att hantera såväl komplicerade som komplexa utmaningar.

Medlemmarna använder sig av såväl styrelse, beredningsgrupp- (eller motsvarande) och andra organ inom Samordningsförbunden för att löpande diskutera vilka behov och utmaningar medlemmarna står inför. Tillsammans använder de sedan NNS som plattform för dialog med de nationella aktörerna och vår politiska ledning i riksdag och regering. Det i sin tur skapar prioriteringar för vilka projekt som medlemmarna vill satsa på.

Allt skrivarbete inför en ansökan sker transparent och med uppmuntran om delaktighet och varje idé har sitt ursprung i en gemensam analys och efterfrågan.

Samtalen om de behov som beskrivs i utlysningen 23-023 är väl bekanta för NNS varför denna möjlighet till förstudier är varmt välkommen. Minst sedan 2019 har dialogen om samverkan av mer strategisk art varit uppe på tapeten och flera av de frågor som utlysningen tar upp är också i allra högsta grad levande och aktiva teman för NNS olika forum.

NNS och liksom flera Samordningsförbund genom åren inlett flera samarbeten med andra

myndigheter, våra lärosäten, arbetsgivarna och aktörer från civilsamhället och det här projektet är inget undantag. Det är tack vare breda nätverk och ett kontinuerligt samtal om de utmaningar som vårt samhälle står inför som vi hittar både rätt frågeställningar och de smartaste lösningarna.

Denna förstudie kommer därmed att genomföras i bred samverkan med alla de parter som NNS vanligtvis interagerar med.

NNS ser också att de erfarenheter som görs i projektet kommer att spridas både i och utanför Sverige och till andra sektorer än de som traditionellt omfattas av Finsam.

8.2 Beskriv hur projektets styrgrupp kommer att sättas samman. Beskriv hur styrgruppens aktörer är relevanta för att tillvarata projektets intressen och resultat.

NNS väljer att låta sin styrelse utgöra styrgrupp för projektet. Där medverkar både politiker från kommun och region samt ledande tjänstepersoner från staten (arbetsförmedlingen och försäkringskassan) tillsammans med lika många förbundschefer som representerar medlemmarna (Samordningsförbunden).

Genom de cirka 70 medlemmarna (merparten av landets Samordningsförbund) finns en bred förankring ut i landet (minst 270 av 290 kommuner och samtliga regioner. Lägg därtill de nätverk och samverkansparter från andra samhällsaktörer (myndigheter, lärosäten, civilsamhället och arbetsgivarna).

Den unika konstruktionen med en blandning av politiker och tjänstepersoner samt ett uppdrag där såväl det konkreta operativa och det mer strukturella och systempåverkande arbetet är en naturlig del ges alldeles särskilda förutsättningar till samverkan och ett förändringsarbete där ett mer holistiskt förhållningssätt är möjligt.

På senare år har också NNS roll som politisk förening förtydligats vilket medfört att det numera finns väl utarbetade kanaler mellan NNS och både riksdag och regeringskansli.

Mycket finns kvar att göra, men tack vare NNS kan lagens intention nå längre och strukturer som mognat fram under de senaste tjugo åren vidareutvecklas. Intresset från medlemmarna har stadigt ökat vilket lett till att fler representanter vill engagera sig i arbetet från samtliga nivåer hos medlemmarna.

Utvecklingen har också lett till att fler och fler delar av den ordinarie verksamheten hos de aktuella medlemmarna hör av sig till NNS kansli och vill ta del av de insikter och erfarenheter som ackumuleras. En utveckling som är mycket varmt välkommen, då helt andra volymer kan nås via ordinarie verksamhet jämfört med om enbart test- och projektverksamhet är igång.

Kontakter

Mattias Bergström

Nationell samordnare för NNS
Nationella Nätverket för Samordningsförbund
% Samordningsförbundets Centrala Östergötland
Platensgatan 5A 582 20 Linköping
mattias.bergstrom@linkoping.se
0702 020 932

Anna Lexelius

Nationell samordnare för NNS
anna.lexelius@haninge.se
08 606 85 21

Emma Esbjörnsson

Ekonom för NNS
emma.esbjornsson@linkoping.se
013 206838

Fredrik Lundén

Styrelsens ordförande NNS och firmatecknare för föreningen
fredrik.lunden@linkoping.se
076 76 46 583

Sammanfattning av projektet

10.1 Sammanfattning på svenska

Nationella nätverket för Samordningsförbund (NNS) delar den bild som beskrivs i utlysningen 23-023 och ansöker om stöd till att genomföra en förstudie i syfte att bidra till utlysningens målsättning. Genom att utforska hur lagen om finansiell samordning och samordningsförbunden i landet ytterligare kan bidra till förståelsen för samverkan och hur vi tillsammans når en mer välfungerande välfärd där kompetensförsörjning och livslångt lärande samt social hållbarhet är avgörande och självklara byggstenar.

10.2 Sammanfattning på engelska

The National Network for Coordination (NNS) shares the picture described in call 23-023 and applies for support to carry out a feasibility study with the aim of contributing to the call's objectives. By exploring how the law on financial coordination and coordination associations in the country can further contribute to the understanding of cooperation and how we can together achieve a more well-functioning welfare where skills provision and lifelong learning as well as social sustainability are crucial and obvious building blocks.